

രാമചരിതം: മൃപുത്തഞ്ചാം പടലം
വ്യാഖ്യാ: ഡോ. ഷീജ ഐ

രാമചരിതം: മുപ്പത്തഞ്ചാം പടലം
വ്യാഖ്യാതാവ്: ഡോ. ഷീജ ഐ
(മലയാളം: കവിത)

Editorial content © 2023, Dr. Sheeja I

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of [River Valley Technologies](#).

The electronic versions were generated from sources marked up in [L^AT_EX](#) in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using [Xe^LA_TE_X](#) from [T_EXLive](#) 2020 and the cloud framework, [Ithal \(ഇതൽ\)](#). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by [Rachana Institute of Typography](#). The font used for Latin script was [Linux Libertine](#) developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of [Creative Commons Attribution ShareAlike](#) license for free download and usage.

[An Illustration from the Ramayana](#), a painting by Anonymous. The image is taken from [Wikimedia Commons](#) and is gratefully acknowledged.

[Sayahna Foundation](#)

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

രാമചരിതം:
മുപ്പത്തഞ്ചാം പാലം

വാനരൻമാർ രാമനെ അഭയംപ്രാപിച്ചപ്പോൾ ലക്ഷ്മണൻ കുംഭകർണ്ണനോടു പോരിനായി ചെന്നു. ലക്ഷ്മണന്റെ പരാക്രമം കണ്ടു സതുഷ്ഠനായ കുംഭകർണ്ണൻ രാമനെ കാട്ടിക്കൊടുക്കാൻ അദ്ദേഹത്തോടു ആവശ്യപ്പെടുന്നു. രാമന്റെ സമീപത്തേക്കു പുറപ്പെട്ട കുംഭകർണ്ണൻ വഴിയിൽ കണ്ട വാനരന്മാരെയെല്ലാം പ്രഹരിക്കുകയും വാരിവിഴങ്ങുകയും ചോരകുടിച്ചലുകയും ചെയ്യുന്നു. രാമൻ കുംഭകർണ്ണനെതിരെ ശരമാരി ചൊരിഞ്ഞെങ്കിലും കുംഭകർണ്ണനൊരു കല്പക്കവുമുണ്ടായില്ല. രാമനും കുംഭകർണ്ണനും തമ്മിൽ പൊരിഞ്ഞ യുദ്ധം നടക്കുകയും രാമൻ തന്റെ പുരന്ദരാസ്ത്രത്താൽ കുംഭകർണന്റെ തലയറുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതുകണ്ട് ദേവന്മാർ പുഷ്പവൗഷി നടത്തുകയും വാനരന്മാർ അരാചനെ പുകഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.

പാട്ട് 1

അടിപണിത്തടിയങ്കൾ
ക്കപയമുറ്റുൾചെയ്യെ-
ന്ററികലത്തവരെല്ലാ
മരചനോടിരുന്നപോ-
തിടിമുഴങ്കുവണ്ണവില്ലൊ
ലിമുഴക്കി വിരെവോ-
ടികൽതൊടുത്തനനി
ലജ്ജണനരക്കനൊടു പോയ്
തുടമിണങ്കിന ചരങ്ക
ളിടമീടുമുടലില്-
ത്തുയർത്തുതച്ചങ്ക നിറെ
ത്തുയിർ വലിത്തുകൊള്ളമാ-
റുടനടൻ പൊഴിത്ത വിര
നോടിരത്തനനനെ-
ത്തൊരുവം പെരിയ
വമ്പുടൈയ കവകരുണൻ.

കുംഭകർണ്ണന്റെ ആക്രമണം കണ്ടിട്ട് അടിയങ്ങൾക്ക് അഭയം അരുളണേ എന്നു വാനരന്മാർ ശ്രീരാമനോടു അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ ഇടിമുഴങ്ങുവണ്ണം വില്ലൊലി മുഴക്കിക്കൊണ്ട് ലക്ഷ്മണൻ കുംഭകർണ്ണനെതിരെ ചെന്നു. കുംഭകർണ്ണന്റെ പെരിയ ശരീരത്തിൽനിന്നും പ്രാണൻ അപഹരിക്കുംവിധത്തിൽ ശരങ്ങൾ എയ്ക്കുകോണ്ടേയിരുന്നു. ഈ സമയം വമ്പനായ കുംഭകർണ്ണൻ ലക്ഷ്മണനോടു ഒരു വരം ചോദിച്ചു.

കുറിപ്പ്

ഇകൽതൊടുത്തനൻ — യുദ്ധംചെയ്യു
തുടമിണങ്കിനചരങ്കൾ — ശക്തിയേറിയ ശരങ്ങൾ
ഇരത്തനൻ — ഇരുന്ന

പാട്ട് 2

പെരിയ വമ്പുള്ളതില് മുമ്പു
ടൈയനേ അടലില് നിൻ
പിഴയുമൊന്റുമില്ല നന്ററു
തൊഴിൽ നിന്ററു പറെവാ-
നരുതെനിക്കിവിടം മിക്ക
കൊടുമൈയ്ക്കൊരിടമാ-
മരചനെത്തിചൊയിലോ
നവനെയെത്തും വഴിചൊ-
ല്ലുതലത്തിടൈയല്ലാ
മൊളികൊളത്തിരങ്കളേ-
റ്റൊരു മനത്തുടയനാ
യിരുന്നരക്കനിങ്ങന
വീരെത്തിരതളവിലേ
വിടകൊടുത്തു വഴിയും
വിനവി വിട്ടരുളിനാ
നീളെയ മന്നവർ പുരാൻ.

വമ്പൻമാരിൽ വച്ച് മുമ്പനാണ് നീ, അതിന് ഒരു സംശയവുമില്ല. നിന്റെ പ്രവർത്തി നന്ന് എന്നു പറയാൻ എനിക്കു സാധ്യമല്ല. മികച്ച കൊടുമയ്ക്കിരിപ്പിടമായ രാമനെവിടെ, അദ്ദേഹത്തിനടുത്തൊരുള്ള വഴി പറഞ്ഞുതരിക. ജ്വലിക്കുന്ന അസ്ത്രങ്ങളേറ്റ രാക്ഷസൻ ഇങ്ങനെ ഇരുന്നപ്പോൾ ലക്ഷ്മണൻ കുംഭകർണ്ണനെ വിടുകയും രാമന്റെ അടുക്കലേക്കുള്ള വഴി പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

കുറിപ്പ്

ഉരതലം — മാറിടം
എത്തിചൊയിലോൻ — ഏതുദിശയിലാണവൻ
ഒളികൊളത്തിരങ്കൾ — ജ്വലിക്കുന്ന അസ്ത്രങ്ങൾ

പാട്ട് 3

ഇളെയ മന്നൻ വിട
നല്ലിനടപെറ്റളവു മ-
റ്റിരുപറത്തുമണൈ
തുളളവരെ വല്ലവരെയും
വളരിരിപ്പെഴുക കൊണ്ട
റെറതു കൊൻറിട്ടവനെ-
ന്ററുമിങ്ങന മതിമറപ്പിനോടു
ചൊംകുരുതിയാല
തെളുതെളപ്പരുകിയും
ചെകുംനടുങ്കലറിയും
ചില തിളെപ്പിനോടു
വൻറവനെ നിൻറചർകോൻ
ഒളിവു മിക്ക ചരമാരി
പൊഴിത്താനവനടർ-
തുടല് പിളർത്തുമനി
ചാചരനലൈത്തുതില്ലെങ്കും.

ഇളയമന്നൻ വിട നൽകിയശേഷം രാമന്റെ അടുക്കലേക്ക് കുംഭകർണ്ണൻ പോയി. ഇരുപറവും വന്ന ചേർന്ന ശക്തരെയെല്ലാം വലിയ ഇരുമ്പുകക്കൊണ്ട് അറഞ്ഞു കൊന്നും മതിമറന്ന് ചെഞ്ചോരകുടിച്ചും ലോകം നടുങ്ങുമാറ് അലറിയും വരുന്ന കുംഭകർണ്ണന്റെ നേരെ രാമൻ ജ്വലിക്കുന്ന ശരമാരി ചൊരിഞ്ഞു. രാമന്റെ ശരം കൊണ്ട് ശരീരം അടർന്നുപിളർന്നിട്ടും ആ നിശാചരൻ കലുങ്ങിയില്ല.

കുറിപ്പ്

മതിമറപ്പ് — മതിമറന്ന്
വളരിരിപ്പെഴുക — വലിയ ഇരുമ്പുകക്ക
ഉലൈന്തയില് — ഉലഞ്ഞില്ല

പാട്ട് 4

ഉലൈവില്ലാതെ മത
വാരണമെന്റും പടി നട-
ത്തുള നിചാചരരെയും
കപികലങ്കളെയുമുൾ-
ക്കലതു വാരിവിഴുങ്കിക്ക
തർനെങ്കും തിരിത്തുപോർ-
ക്കളമിളക്കി വളർനെ
ച്ചയൊടുപിച്ചുടൈയനായി
വലിയ പാണികളിലായു
തങ്കളുമേനിയുമെല്ലാ
വഴിയും വന്തവനെ
യഞ്ചിയകലിൻറിതു ചെമ്മേ
ചിലരുടെ മുടിവു കണ്ടു
മങ്കിരണ്ടുവക്കെയും
തിരിന്റപ്പുവരൊ
രുത്തരുമില്ലായിതുടനേ.

കുംഭകർണ്ണന്റെ വരവുകണ്ട് വാനരന്മാർ പേടിച്ചു കുന്നു. കലുങ്ങാത്ത മത്തഗജത്തെപ്പോലെ നടന്നുവന്ന കുംഭകർണ്ണൻ പോർക്കളത്തിലെ രാക്ഷസരെയും വാനരന്മാരെയും ഒരുപോലെ വാരിവിഴുങ്ങാൻ തുടങ്ങി. പോർക്കളം ഇളക്കിക്കൊണ്ട് വലിയ ഒച്ചയോടുകൂടി വലിയ പാണികളിൽ ആയുധമേന്തിവന്ന കുംഭകർണ്ണനെക്കണ്ട് വാനരന്മാർ അകന്നുനിങ്ങി. കൊടിയ നാശംകണ്ട് ഇരുപറവും നിന്നവർ വീണ്ടും അടുക്കാതെ അകന്നു നിന്നു.

കുറിപ്പ്

മതവാരണം — മത്തഗജം
നടത്തുള — നടന്നുള്ള
മുടിവ് — നാശം

പാട്ട് 5

ഉടലകത്തുയിരിരിപ്പുവ
രഴല്ലൊള്ള മുഴ-
ത്തൊരു കരത്തില് മുതല
ത്തെയുമെടുത്തു തനിയേ
കൊടുമൈമിക്കിലക
മന്തകനഞ്ചും തരമെങ്കും
കലൈയുമാരലറിവൻറ
വനെ നിൻറചർകോർ
തുടതുടക്കണൈപൊഴിന്ത
ളവെറിന്തന-
രുത്തയരൈഴക്കുവടെടുത്ത
വനമ്മാമലൈ തനെ-
ക്കൊടിയതായകങ്കൻ
കൊണ്ടു പൊടിയാക്കിയുടലില്-
ക്കുരുതിചോരുംവണ്ണം വെണ്
ക്കണൈകളും പൊഴിത്തൻ.

ശരീരത്തിൽ ഉയിർ ഉള്ളവർ ദുഃഖിക്കുമാറ് മുഴുത്ത കരത്തിൽ മുസലവുമേന്തി, കൊടുമയേറി വിലസുന്ന അന്തകനെപ്പോലെ എങ്ങും നടുങ്ങുമാറ് അലറിവന്ന കുംഭകർണ്ണന്റെ നേരെ ശ്രീരാമൻ തുടരെ അമ്പുകൾ പൊഴിച്ചു. ആ സമയം രാക്ഷസൻ ഒരു മല പിഴുതെടുത്തറിഞ്ഞു. ആ മലയെ കൊടിയ അമ്പുകൾ കൊണ്ട് ശ്രീരാമൻ പൊടിയാക്കി. ഉടലിൽ നിന്ന് ചോരചിതുംവണ്ണം രാമൻ അസ്ത്രങ്ങൾ പൊഴിച്ചു.

കുറിപ്പ്

കുവട്ട് — മല
കലയുമാറ് — നടുങ്ങുംവിധം
മുസലം — ഉലക്ക

പാട്ട് 6

പൊഴിയുമത്തിരുമുരു
ത്തിരിത്തുരുത്തിരനിലൈ-
പ്പുകെഴെഴുപ്പിറന്തതിൻ
പെരുമൈയൊലഴൽ മുഴ-
ത്തഴിതു കെല്ലിനൊടു
നില്പുരുതായ്ത്തമുനിമ-
റുടല് കിടൈത്ത പടൈയൾ
ക്കലർത്തു തിക്കും മറന്താൻ
തഴൈ നിഴല്ലുണൈയ
ത്തങ്കുതുമിത്തിരയുടേ
തനയനെത്തിയിതുണർത്തിന
നരക്കർ പടൈയും
വിഴുങ്കിയെങ്കുമുഴലിൻറ
തിവനെൻറുമറിവു
മെല്ലുമെല്ലക്കുറെന്തി
തെൻറിതരാചനാഴകതായ്.

രാമൻ വർഷിച്ച അസ്ത്രങ്ങൾ തുറന്നെപ്പോലെ സംഹാരഭാവം പുണ്ടു. അതിന്റെ പെരുമയാൽ താപം മുത്തു് നിൽക്കാൻ കഴിയാതെ കുംഭകർണ്ണൻ അലറിക്കൊണ്ട് പടയിൽ കടന്ന് ദിക്കുപോലും മറന്നുനിന്നു. അപ്പോൾ സുമിത്രാത്മജൻ ലക്ഷ്മണൻ തഴനിഴലിൽ ചെന്ന്, കുംഭകർണ്ണൻ രാക്ഷസപ്പടയെപ്പോലും വിഴുങ്ങിക്കൊണ്ട് ഉഴലുകയാണെന്നും അറിവും ബോധവും മെല്ലെ കുറഞ്ഞു വരികയാണെന്നും പറയുന്നു.

കുറിപ്പ്

അത്തിരം — അസ്ത്രം
അടർ — യുദ്ധം
ഉരുത്തിരനിലൈ — രുദ്രഭാവം

പാട്ട് 7

അരാചനെപ്പൊഴുതു ചൊപ്പിനൻ
നിന്നൊപ്പമുള്ളതൊ-
രരികലത്തവരെയും
പിരിതു പോരിങ്കുതിരി-
ത്തൊരുതനിച്ചിലൈ തരിത്തു
നിന്നനോക്കുമെന്നനോ-
ക്കുലകിലുക്കുമുടൻ
വാക്കുമുള്ളരക്കരൊചാ
തിരിത്തനോക്കിയന്നി
ചാചരനും വമ്പിലലറി-
ത്തെളുതെളക്കിളർ ചിനത്തൊടു
ചിരിത്തുരൈചൊയ്ക്കാൻ
കരനും വാലിയും വിരാതന
മല്ലെന്ററികെനെ-
ക്കരുതു കുപകരുണൻ
വരവിതെന്റഴകതായ്.

അരാചനെപ്പോൾ കുംഭകർണ്ണനോടു പറയുന്നു. നിനക്കു തുല്യനായി ആരാങ്ങളുത്. വാനരന്മാരെ വിട്ടു നീ തിരിഞ്ഞുപോരുക. ശരീരശക്തിയും നല്ല വാക്കും ആകൃതിയുമുള്ള അല്ലയോ രാക്ഷസരാജ, വില്ലും ധരിച്ച് നിന്നെ കാത്തുനിൽക്കുന്ന എന്തെന്നോക്കുക. ഇതുകേട്ടു തിരിഞ്ഞുനോക്കിയ രാക്ഷസൻ അലറിക്കൊണ്ട് വർദ്ധിച്ച കോപത്തോടെ അട്ടഹസിച്ചു കൊണ്ടു പറഞ്ഞു. ഖരനും ബാലിയും വിരാധനുമല്ല ഇത് കുംഭകർണ്ണനാണെന്നു തിരിച്ചറിയുക.

കുറിപ്പ്

എരി — തീ
തെളുതെള — സന്തോഷമാർത്ത്
ചിനത്തൊടു — കോപത്തോടെ

പാട്ട് 8

ഇതുനിചാചരനരെ
ത്തളവില് വില്ലൊലിയുമി-
ട്ടെരിചൊരിന്ത ചര
മാരി പൊഴിത്താനവയെല്ലാ-
മതികും വമ്പെഴുമുല
ക്കൈക്കൊടടിത്തതു തിരി-
ത്തരിയമാരുതം വരു
ന്തരമണൈന്തവരുടെ
പതവി മിക്ക കരമു
മുതലമും മനുചർകോൻ
പവനമത്തിരമെടുത്തതു
കൊടുടുലകങ്കൾ-
ക്കിതമെഴും പടി
മുറിത്തുലകിലിട്ടരുളിനാ-
നിടർ മുഴുത്തു പടൈമായ്തി
തവ വിഴ്ത്തെമെല്ലാം.

ഇപ്രകാരം കുംഭകർണ്ണൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ ഞാണൊലി മുഴക്കിക്കൊണ്ട് ശ്രീരാമൻ തീചൊരിയുന്ന അമ്പുകൾ വർഷിച്ചു. അവയെല്ലാം കുംഭകർണ്ണൻ തന്റെ ശക്തിയേറിയ ഉലക്കകൊണ്ടുടിച്ച് തിരിച്ചുവിട്ടു. കൊടുങ്കാറ്റുവീഴുംപോലെ വന്ന കുംഭകർണ്ണന്റെ മുസലവും മുസലമേന്തിയ കരവും രാമൻ തന്റെ പവനാസ്ത്രം കൊണ്ട് മൂന്നലകങ്ങൾക്കും ഹിതകരമാകുംവിധം മുറിച്ചു നിലത്തിട്ടു. അത് വീണിടത്തു് ഉണ്ടായിരുന്ന പടയാളികൾക്കു നാശം ഭവിച്ചു.

കുറിപ്പ്

തുടം — പുഷ്പി
ഉതിർത്തു — വേർപെടുത്തി
ഒരക്കണം — ഒരക്ഷണം

പാട്ട് 10

ക്കണൈതൊടുത്തതിനടെ
കിരണപന്തികളെങ്കും
കലർത്തുതപ്പൊഴുതതി
പ്പൊഴുതിപ്പടിയെമ്മാൻ
പണിയെനക്കു ചെവി
മിതണൈതു വേണ്ടുമതെല്ലാം
പറെത്തുകൊണ്ടു നട
കൊണ്ടിതന്നിചാചരനുടേ
മണിയെടൊത്തലെയറു
ത്തെറിതു തുവലളവും
മറുപറത്തുലകില് മുഴുന
തെഴുന്തിങ്ക തിരി-
ന്തണൈത്തുന്തരിത്തി
യരചന ചെയ്തു കാരിയമെല്ലാ-
മഴകുമിക്ക ചരളുണിയി
ലൊളിത്തിതുടനേ.

രാമൻ തൊടുത്ത അമ്പിന്റെ കിരണപങ്കു്തികൾ എങ്ങും കലർന്നു. അതീപ്പോൾ ഇന്നപടി എന്നു വർണ്ണിക്കുവാൻ എനിക്കു പ്രയാസം. അത് രാമന്റെ ചെവിക്കടുത്തുനിന്നും പുറപ്പെട്ടു ആഭരണത്തോടുകൂടിയ കുംഭകർണ്ണന്റെ തലയുറഞ്ഞറിഞ്ഞ ശേഷം തിരികെവന്ന് രാമനോടു കാര്യമെല്ലാം പറഞ്ഞ് ആവനാഴിയിലൊളിച്ചു.

കുറിപ്പ്

കണ — അമ്പ്
ചരളുണി — ആവനാഴി

പാട്ട് 11

ഉടനടൻ ചരംകളാലു
ടലറിന്തിതു തിരി-
ത്തുകില് വീഴ്ത്തിതൊരു
കുറുവതിതനിൽ മറു-
കുറിടയിലേറ മുടിയ
പ്പൊഴിന്തിരിനിയേ-
നീളകുമൊൺ കടലു
യർത്തവനി താഴ്ത്തിതതികം
തൊടവിടാതവണ്ണം
മാമലർ പൊഴിത്തൻ വിണ്ണോർ
തൊഴുതണൈതു പുക
ണ്ണാരൊചനൈക്കവികളും
മുടിവു കുപകരുണ
നടലിൽ വത്തുതിങ്ങന
മുതിർന്നരക്കരിതെല്ലാം
തെയമുകനരരൈചൊയ്ക്കാർ.

ഉടനടൻ ചൊരിഞ്ഞ ശരങ്ങളാൽ കുംഭകർണ്ണന്റെ ശരീരത്തിന്റെ ഒരുഭാഗം കടലിലും മറുഭാഗം ഭൂമിയിലും പതിച്ചു. അപ്പോൾ ഇളകുന്ന കടൽ ഉയരുകയും ഭൂമി താഴുകയും ചെയ്തു. ദേവന്മാർ പുഷ്പങ്ങൾ ചൊരിഞ്ഞു. വാനരന്മാർ തൊഴുതുകൊണ്ട് രാമനെ സ്തുതിച്ചു. കുംഭകർണ്ണൻ യുദ്ധത്തിൽ ഇപ്രകാരം അവസാനമുണ്ടായി. ഈ വിവരങ്ങളെല്ലാം രാക്ഷസന്മാർ രാവണനെ ധരിപ്പിച്ചു.

കുറിപ്പ്

കൂറ് — ഒരഭാഗം
ഉവരി — സമുദ്രം
പുകണ്ണ് — സ്മൃതിച്ചു

ഡോ. ഷീജ ഐ

അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫസർ,
എൻ. എസ്. എസ്. വനിതാ
കോളേജ്, നീറമൺകര, തിരുവന
ന്തപുരം.

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിറ്റിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിറ്റുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം - കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ - എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: editors@sayahna.org.
- പ്രതികരണങ്ങൾ editors@sayahna.org എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്ക് അയയ്ക്കുകയോ, ഈ **വെബ് പേജിൽ** കമന്റുകളായി ചേർക്കുകയോ ചെയ്യുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.